

Rijklaar maken

Bediening en beheersing motorfiets

Milieubewust rijgedrag

Inhoud

1. Rijklaar maken	3
Zit - en stuurhouding	3
Stuur-behandeling	3
Spiegels afstellen	4
2. Bediening / beheersing	5
Motor starten	5
Motor afzetten	5
Bediening koppeling en schakel - mechanisme	6
Inschakelen en wegrijden.....	6
Opschakelen	6
Bediening van de remmen	7
Bediening van verlichting en apparatuur	7
Beheersing van de motorfiets	7
3. Milieubewust rijgedrag	9
Ritvoorbereiding.....	9
Brandstofgebruik.....	9
Anticiperend rijgedrag.....	9
Voertuigomstandigheden.....	9
Geluidhinder	9

1. Rijklaar maken

Voor het rijklaar maken van de motorfiets, geeft de rijprocedure een aantal algemene aanbevelingen. Deze aanbevelingen zijn bedoelt om jouw als motorrijder zo ontspannen mogelijk op de motor te laten zitten. Daarnaast is het gericht op het hebben van een optimale houding om de motor te kunnen controleren. Je zult dan ook merken dat als je deze aanbevelingen in acht neemt, je zo min mogelijk hoeft te bewegen om de apparatuur te bedienen. Bijvoorbeeld: als je richting aan gaat geven, verschuift je duim van het handvat naar het knopje van de richtingaanwijzer. Alle andere vingers blijven het handvat omsluiten. Bedenk ook dat als je je handen los maakt van de handvatten (of je voeten van de stepjes) de balans van de motor wordt verstoord.

Zit - en stuurhouding	Lichaam heeft zoveel mogelijk raakvlakken met de motor
	Voeten op de voetsteunen zoveel mogelijk naar voren, hakken sluiten aan op de voetsteunen
	Stuur met beide handen vasthouden en armen licht gebogen
	Rug zodanig dat geen onnodige belasting op de polsten ontstaat
	Hoofd zoveel mogelijk recht
	Bij een stop 1 voet volledig op de grond kunnen zetten

[!\[\]\(cbe80b694ebd74fcfe136a095b608235_img.jpg\) Zit- en stuurhouding](#)

Naarmate de snelheid van de motorfiets toeneemt, wordt, mede door het gyroscopische effect (een draaiend wiel wil rechtop blijven), de rechttuit stabiliteit groter waardoor bij het rechttuit rijden slecht minimale correcties nodig zijn om de voorgenomen rijlijn te kunnen volgen. De volgende link gaat hier wat dieper op in:

[!\[\]\(e474458956c9a37fbf9586ddb60a7fa1_img.jpg\) Gyroscopische krachten](#)

Stuur-behandeling	Stuur ontspannen vasthouden
	Beide handen omsluiten het stuur
	Sturen vanuit de heupen
	Inleunen, meeleunen, tegenleunen is mogelijk
	Geleidelijk op – en afbouw van centrifugaalkrachten

Niet alleen de stuurhandelingen zijn erg belangrijk, maar ook de simpele regel dat je je handen altijd aan het stuur houdt. Dit geldt uiteraard tijdens het rijden, maar ook als je voor een verkeerslicht staat. Tijdens de lessen zullen we echt wel eens proberen om met één hand aan het stuur te rijden, of zonder handen. Als we dit doen, doen we dat uiteraard in een omgeving zonder verkeer zodat er geen gevaar

kan ontstaan. Met één hand (of zonder handen) rijden getuigd van voertuigbeheersing, maar is in het verkeer natuurlijk niet veilig. Hou dus altijd beide handen aan het stuur.

Spiegels afstellen	Denkbeeldige horizon zichtbaar in het bovenste deel van de spiegels
	In beide spiegels is een zo groot mogelijk deel van de weggedeelte naast en achter de motor te overzien

Denk er ook altijd aan dat je eerst opstapt, de motor rechtop zet (balans) en dan pas de standaard inklapt. Een motor is geen fiets. Als je eerst de standaard eraf haalt en dan opstapt, valt de motor waarschijnlijk om, met jou erachteraan.

Dit geldt ook voor het afstappen. Nadat je de motor hebt uitgezet (dit wordt verderop uitgelegd) zet je eerst de standaard uit en dan stap je af. Als je afstapt, heb je maar 1 been op de grond. Voor de meeste mensen is op 1 been staan al een uitdaging, laat staan als je ook nog eens 200+ kilo (de motor) moet mee balanceren. In dit geval is de standaard dus echt je vriend.

De meeste (nieuwere) motoren hebben een beveiliging waardoor je niet weg kunt rijden met de standaard nog uit. Als je de versnelling dan van neutraal naar 1 zet, slaat de motor af. Als je dus stilstaat en vanuit N naar 1 schakelt en de motor slaat af, even de standaard checken.

2. Bediening / beheersing

Bedrevenheid in de bediening is de basis voor een complete beheersing van de motorfiets onder alle omstandigheden. Een groot aantal technische handelingen moet geautomatiseerd worden uitgevoerd. Hierbij mag de aandacht voor de omgeving niet verminderen of de beheersing van het voertuig in gevaar komen.

Iedere rit begint met het starten van de motor.....

Motor starten	Contact maken zonder te starten om te controleren of alle daarvoor in aanmerking komende controlelampjes branden
	Schakel pedaal in zijn vrij
	Nog geen stroomverbruikers inschakelen
	Koppelingshendel geheel intrekken
	Motor starten

En iedere rit eindigt met het afzetten van de motor.

Motor afzetten	Bij het maken van een te verwachten 'langere' verkeersstop (langer dan 1 minuut) ter bescherming van het milieu:
	Schakelpedaal in neutraalstand zetten, tenzij de versnelling als parkeerrem gebruikt wordt
	Overbodige stroomgebruikers uitschakelen
	Motor met contactsleutel uitzetten
	Als verlichting verplicht/gewenst is, de contactsleutel in de juiste stand zetten
	Bij het verlaten van de motorfiets checken of deze in juiste balans staat en niet kan omvallen. Daarna de sleutel uit het contactslot verwijderen

Bij zowel het starten als ook bij het afzetten van de motor zit als motorrijder op de motor. We zien vaak dat motorrijders de motor starten terwijl ze ernaast staan, na het starten de helm opzetten / handschoenen aandoen, en dan pas opstappen. Dit is vanuit het oogpunt van milieu (de motor draait dan te lang stationair) maar ook voor de controle van het voertuig, niet wenselijke. Je stapt op als je helemaal klaar bent, en dan start je de motor pas. Voor het afstappen geldt hetzelfde. Als je een plekje gevonden hebt waar je kunt stoppen, ga je daar staan en voert de beschreven handelingen uit voordat je van de motor stapt.

Een motor heeft een 'killswitch'. Dat is de rode schakelaar die aan de rechterkant op het stuur zit. Als je deze schakelaar omzet terwijl de motor loopt, gaat deze uit. Als deze schakelaar om staat als de motor niet loopt, kun je de motor niet starten. Het is iedere motorrijder wel eens gebeurd dat hij/zij in de ochtend de motor wil starten en er gebeurt niks. Kijk dan eerst even naar de 'killswitch'. Wij worden in de werkplaats met enige regelmaat in paniek gebeld dat de motor het niet meer doet. Meestal is bovenstaand advies dan voldoende om weer op weg te kunnen.

Met goed en tijdig schakelen (zowel versnellend als vertragend) wordt een optimale krachtoverbrenging verkregen van de motor naar het achterwiel.

Bediening koppeling en schakel - mechanisme	Tijdens het schakelen en bij stilstand met draaiende motor, is de koppelingshendel geheel ingetrokken.
	Alleen bij wegrijden en bij langzaam rijden kan de snelheid worden geregeld met behulp van de koppeling
	Het niet tijdig schakelen kan de stabiliteit en beheersbaarheid van het voertuig negatief beïnvloeden.
	Langzaam rijden in een te hoge versnelling kan motorschade veroorzaken, evenals te lang doortrekken in een versnelling
	Terugschakelen naar een te lage versnelling kan leiden tot een geblokkeerd achterwiel of tot motorschade
	Bij inschakelen en wegrijden de voet op het schakelpedaal houden tot geheel gekoppeld wordt gereden. Dit geldt ook voor het opschakelen naar hogere versnellingen en het terugschakelen naar lagere versnellingen
	Bij een stop in het verkeer wordt teruggeschakeld naar de eerste versnelling. Bij een stop van langere duur en met voldoende rugdekking, het schakelpedaal in de neutraalstand zetten en het koppelingshendel loslaten.

Inschakelen en wegrijden	Gashendel zoveel mogelijk dichtdraaien
	Vingers zoveel mogelijk aan de buitenzijde van de koppelingshendel plaatsen
	Koppelingshendel geheel intrekken
	Schakelpedaal naar beneden drukken en ingedrukt houden
	Aankoppelen en gelijktijdig gedoseerd gasgeven
	Als de koppeling aangrijpt, zowel de koppelingshendel als het gashendel even stilhouden
	Wanneer de motor in beweging komt, behalve als met een zeer lage snelheid gereden moet worden, het koppelingshendel verder op laten komen en gastoevoer opvoeren
	Als geheel gekoppeld gereden wordt, het schakelpedaal ontlasten en de voet terugplaatsen in de juiste uitgangspositie tenzij er direct daarna verder opgeschakeld wordt of de druk op het schakelpedaal nodig is voor een goede voertuigbediening

Opschakelen	Alle vingers zoveel mogelijk aan de buitenzijde van de koppelingshendel plaatsen. De voet onder het versnellingspedaal plaatsen en zo mogelijk reeds het drukpunt opzoeken
	Vervolgens in één beweging de koppelingshendel intrekken met gelijktijdige vermindering van de gastoevoer
	Schakelpedaal in de volgende versnelling plaatsen en daarbij druk op het schakelpedaal blijven uitoefenen
	Zoveel gas opbouwen dat het toerental overeenkomst met de gereden snelheid e direct daarna vlot – maar geleidelijk koppelen
	Als geheel gekoppeld wordt gereden, de voet terugplaatsen in de juiste uitgangspositie, tenzij er direct daarna verder opgeschakeld moet worden, In dat geval kan de voet in de 'opschakelpositie' blijven

Voor terugschakelen geldt hetzelfde, maar dan moet bij punt 3 niet 'volgende versnelling' maar 'vorige versnelling' worden gekozen.

Algemene opmerkingen over koppelen, ontkoppelen en terugschakelen:

- Bij een krachtige remming dient bij het terugschakelen van meerdere versnellingen, slechts éénmaal te worden ont koppeld. Dit terugschakelen dient zover mogelijk aan het einde van de remming plaats te vinden.
- Bij geleidelijk remmen mag gelijktijdig worden teruggeschakeld
- Bij een stop in het verkeer wordt teruggeschakeld naar de eerste versnelling. Bij een stop van langere duur en met voldoende rugdekking, het schakelpedaal in de neutraalstand zetten en de koppelingshendel loslaten.

Bediening van de remmen	Remmen door: (1) gastoevoer verminderen, (2) terugschakelen naar een lagere versnelling, (3) gebruik maken van de remmen
	Remmen gebeurt in beginsel bij het rechthoek rijden
	Voor en achterrem worden in principe gelijktijdig gebruikt. Onder bepaalde omstandigheden (bv split of sneeuw) kan worden afgezien van het gebruik van de voorrem.
	De achterrem mag worden gebruikt bij het manoeuvreren en het rijden van korte bochten en om de motorfiets onder controle te houden of het evenwicht te bewaren

 Wat bij het remmen heel belangrijk is, is dat je niet in de bocht remt. Je moet voor de bocht remmen om je snelheid omlaag te brengen naar het niveau waarop je de bocht wilt nemen. Als je in de bocht gaat remmen, en dat geldt zeker voor bochten die je met lage snelheid neemt, valt de motor om en lig je eraan.

Bediening van verlichting en apparatuur	Voor navigatieapparatuur geldt dat deze uitsluitend bediend wordt tijdens een stop buiten het verkeer
	Verlichting wordt niet alleen gevoerd om beter te zien, maar ook om beter gezien te worden
	Geadviseerd wordt om ook bij dag verlichting te voeren, al is dit niet wettelijk verplicht.

Voordat we dit onderdeel afronden met de beheersing van de motorfiets, kijk naar deze link. Het geeft een heel goed beeld van wat je moet weten voordat je je eerste meters gaat maken.

[Wat je moet weten voordat je opstapt...](#)

Beheersing van de motorfiets	Er is sprake van voertuigbeheersing als de bestuurder bij de uitvoering van de diverse handelingen het voertuig volledig en zelfstandig onder controle houdt.
	Handelingen: technische bediening in combinatie met het uit te voeren kijkgedrag, de vereiste stuurvastheid en het bewaren van balans.
	Door de bestuurder opgeroepen krachten: rem – acceleratie – en centrifugaal krachten dienen geleidelijk en beheerst te worden op – en afgebouwd
	Krachten van buiten: zijwind, spoorvorming, oneffenheden in het wegdek

	Gewicht motorfiets, passagier en lading beïnvloeden weggedrag en stabiliteit.
	Stuurvastheid: bij de technische bediening en de bediening van hulpapparatuur moet met het voertuig steeds de juiste koers worden aangehouden
	Juiste gasdosering en kijkgedrag => optimale stabiliteit en rijlijn

3. Milieubewust rijgedrag

Ritvoorbereiding	<ul style="list-style-type: none">• Balans tussen de af te leggen afstand en de te verwachten doorstroming• Alternatieve vervoersmogelijkheden
Brandstofgebruik	<ul style="list-style-type: none">• Routeplanning• Conditie van de motor• Wijze van rijden• De motor tijdens stilstand niet onnodig laten draaien• Voor een goed afstelling van de motor zorgen• Bij een koude start de choke zo kort mogelijk gebruiken• Niet te ver doortrekken in de versnelling• Fel accelereer zoveel mogelijk voorkomen• Zo veel mogelijk met een gelijke snelheid proberen te blijven rijden• De snelheid zoveel mogelijk proberen te regelen met de gastoevoer in plaats van met de rem
Anticiperend rijgedrag	<ul style="list-style-type: none">• Ver en bewust vooruit kijken• Ruimtekussen• Tijdig inspelen op waargenomen veranderingen• Rekening houden met situaties die zich kunnen gaan ontwikkelen
Voertuigomstandigheden	<ul style="list-style-type: none">• Technische staat en onderhoud• Bandenspanning
Geluidhinder	<ul style="list-style-type: none">• Niet in te lage versnelling rijden langs dieren en de meer kwetsbare weggebruikers zoals voetgangers en fietsers• Het uitlaatgeluid zoveel mogelijk reduceren in kwetsbare natuurgebieden, op dijkwegen en in woonwijken• Niet te ver doortrekken in de versnelling• Fel accelereer zoveel mogelijk voorkomen• Geef – zowel rijdend als stilstaand – geen onnodig gas